

17 שנה היתה מדינת ישראל דוגמה לעולם ביחסה המתקדם

חיים כהן

גישה ליבראלית, ואותה גישה עצמה אומצה על-ידי בת-המשפט הישראליים. באחד המשפטים המעטים שנערכו על נושא זה, קבע בית-המשפט המחוזי ב" חיפה ב-1952: "אין כל חילוקי דיעות, כי המונח, בניגוד לחוק' מוציא מגדר סעיף

שים לפנץ, על-ידי שינוי החוקים המיושנים. **★ ★ ★** **מה חובתו של רופא?** **היה צד** חמור עוד יותר להנחיותיו **הן של היועץ המשפטי:** הצד הנוגע לביצוע

שהיה מבטל את העבירות של הומוסקסואל ליום ומישכב בהמה. אך עינו של שר הדתות זרח ורהפטיג היתה פקוחה. הוא גילה את הכוונה הנסתרת, ואחרי ויכוח קצר וחריף בממשלה, הוחלט להוציא את הסעיפים הנוגעים ל-

חזרה אל:

עבירות אלו עוד בטרם הגיעה ההצעה ל- קריאה ראשונה בכנסת.

לא הועילו דברי ההסבר של שר המשפטים, שהזכיר כי באנגליה עצמה — ממנה ירש המחוקק הישראלי את סעיף 152 — עומדים לשנות את החוק החמור, ואמנם, אפילו במולדת השמרנות והצביעות חדרה לתודעת הציבור ההכרה שהומוסקסואליות אינה פשע, כי אם מחלה נפשית.

ועדה מלכותית, בראשות לורד חלפנדון, המליצה בפני בית-החוקקים לשנות את החוק הקיים, ולבטל את הקביעה כי מגע מיני מרצוף, בין שתי נשים או שני גברים מבוגרים, הוא עבירה על החוק.

השבוע, אחרי שהמלצות חלפנדון זכו ל- תגובה חיובית בבית-הנבחרים, החל ההיכוח על הרו"ח גם בבית-הלורדים. בגילוי-דעת שפורסם בכל העיתונים, קראו חמישה בי- שופים ושלושה לורדים לממשלה הבריטית לקבל את המלצות הרו"ח, ולהנהיג חוקים ליבראליים יותר ביחס להומוסקסואלים. "הפעלת החוקים הקיימים", קבעו השמונה, "חביא יותר נזק מאשר תועלת לציבור".

החוקא בשבוע זה, כאשר גלי הליבראליזם הנאור גאו באי הפוריסטאניות המתחסדות, התפוצצה בישראל שערוריית "ההנחיות החדשות של היועץ המשפטי".

בהנחיות אלה הורה היועץ המשפטי משה בן-זאב (54) למשטרת ישראל, כי הוא מבטל את הוראתו הקודמת של חיים כהן, בדבר גישה ליבראלית להומוסקסואלים מבוגרים, המקיימים את מגעם מתוך הסכמה ובצניעות.

ההוראה החדשה מתייחסת גם למעשים מיניים אחרים, המוגדרים עדיין כפשע בספר החוקים של ישראל. אלה הם יחסים בין גבר לאשה, "שלא כדרך הטבע". המחשבה הנאורה, המשוחררת משורה של איסורי טאבו פרימיטיביים, ביטלה את המושג של יחסים מיניים שלא כדרך הטבע.

אלה דברים השייכים לתחום הפרט, וכל פלישה לתחום זה היא מטבעה חסנית ו- צבועה. אולם בעיני החוק הישראלי הופ- כים שני בני-הווג, המקיימים מגע "שלא כדרך הטבע" לפושעים, ולפי סעיף קטן (ג) של סעיף 152 בחוק הפלילי, דינם אחד: עשר שנות מאסר. גם אם שניהם עשו זאת מתוך הסכמה הודית, בחדר-השינה שבבתים.

הקורבנות שתקו

מה הקשר בין הוראת היועץ המשפטי לבין ההתפרעויות האחרונות על הטי- לת בת-לאביב? בראש וראשונה, פתחו הנחיות אלה פתח לסחטנות. כל עוד לא ראתה המשטרה בי- יחסים הומוסקסואליים עבירה שיש להביא את מבצעה לדין, ניהלו באי הטיילת את חייהם בשקט, ללא פחד. אולם ברגע שסעיף 152 הפך שוב להיות חרב שלופה, היתה דאגתם הראשונה של ההומוסקסואלים להס- תיר את פעילותם מעיני החוק. לרדת למח- תרת, מפחד האיוב הגדול — המלשין.

מכיון שההומוסקסואל נדחף על-ידי מני- עים נפשיים, שאין הוא יכול לשלוט בהם, אין לו ברירה אלא להתעלם מן הסכנה ולחפש ביוווג. במצב החדש שנוצר, הם נפלו קורבן לפושעים אשר העמידו פני- הומוסקסואלים אך התנפלו עליהם ושדדו אותם. "לך למשטרה!" לעגו הפושעים ל- קורבנות האומללים, "ספר להם ששודתי יותר. אספר ששכבת איתי — ואתה תלך ישר לעשר שנות מאסר." לכן העדיפו ה- קורבנות לשתוק.

אך בזאת לא תמה הסכנה. כי אחרי השוד, באה הסחטנות. גבר המקיים יחסים כאלה מפקיד אך גורלו בידי בן-הווג. אם בן-ווג זה ירצה לסחוט ממנו כספים, יוכל תמיד לאיים כי ימסור אותו למשטרה. זהו בדיוק הסיטו שמחוקקי בריטניה מבק-

בקצה הטיילת של תל-אביב קורים מזה שבועיים דברים נוראים. בלשים מסתתרים בחשיכה, ניידות מגיחות לפתע, אלמונים תוקפים ושודדים — ורק לעתים רחוקות מאוד מתלוננים הקורבנות במשט- רה. כי כאן, במקום בו נעלמת תאורת ה- פנסים, מתחיל עולם ההומוסקסואלים.

עד לזמן האחרון, היה זה עולם מסודר. הצלליות שטיילו בו הכירו אחת את ה- שניה. הפגישות היו שקטות, ולא ניתנה שום עילה לאזרחים רגילים להתלונן. הבלש המקרי שהיה מופיע, הסתפק לרוב במבט חטוף, כדי לוודא שעל הטיילת שורר שקט. ולפתע — גינג'ול שוד, אלימות, מעצרים. מה גם לשינוי תשורתה המגומגמת של משטרת תל-אביב לשאלה זו, חשפה את אחת השערוריות הציבוריות הגדולות של המדינה. דובר המשטרה הכריז במעורפל על "ההנחיות החדשות של היועץ המשפטי".

מה אומר החוק?

על פי חוקי המדינה, הומוסקסואל הינו פושע. כלשון סעיף 152 של החוק הפלילי: כל אדם השוכב עם אדם שלא כדרך הטבע; או המרשה לזכר לשכב עמו שלא כדרך הטבע, יאשם בפשע ויהיה צפוי למאסר עשר שנים.

זוהי מורשה ישירה של האיסור התנ"כי, שהגיע אל החוק הפלילי הישראלי דרך החוק האנגלי. אולם מאז קום המדינה, היה היחס אליה סובלני ומתקדם.

חיים כהן, שבהיותו יועץ משפטי של הממשלה הצטיין בשורה ארוכה של הצעות חוק פוליטיות חמורות, הוכיח כי בשטח ה- אישות ניתן בגישה ליבראלית ביותר. מן הרגע הראשון, הבהיר למשטרת ישראל כי אינו מתכוון להחיר תביעות משפטיות נגד זומוסקסואלים, כל עוד קיימו יחסים מרצו- נם החופשי.

במתכונת השיפוט הבריטית, יש בידי ה- יועץ המשפטי סמכות בלתי-מוגבלת להחליט על מניעת הליכים משפטיים. לכן גם חדלה המשטרה לראות בהומוסקסואלים מבוגרים, המקיימים את המגע תוך הסכמה ובצניעות, פושעים מבוקשים. רק במקרים של שימוש באלמות, או של פיתוי קטינים, פתחה ה- משטרה תיקים והעמידה נאשמים למשפט. כאשר התמנה חיים כהן שופט בבית- המשפט העליון, מצאה גישתו המתקדמת ביטוי בפסקי-הדין שלו. הוא קבע, למשל, כי "במדינה נאורה אין מקום לרדוף ולהעניש הומוסקסואלים מבוגרים הפועלים מרצון".

עינו שיש השר פקוחה

אך דעתו של חיים כהן לחוד — והחוק הכתוב חוד. סעיף 152 המשיך לקבוע, כי אותם גברים, המאכלסים את קצה הטיילת בשעות החשיכה, הם פושעים. היה זה, בראש וראשונה, בגלל עמדתם של השרים הדתיים. כאשר השמע השופט כהן את דבריו, באותו פסק-דין, עורר נגדו סערה קולנית בקרב הדתיים. לפני שנה ורבע ניסה גם שר המשפטים דוב יוסף ללכת בדרכו של כהן, הניח על שולחן הכנסת הצעת-חוק לתיקון דיני-עונשין, "ב- דבר חבלה, פגיעה בגופו של אדם וכיוצא באלה." תחת הכותרת הסתמית ניסה ל- העביר תיקון חשוב מאוד לאותו סעיף 152.

החושך

175 כל מעשה הפלה שבוצע אגב טיפול רפואי מתאים, לשם הצלת חייה של האשה או שמירה על בריאותה." ועוד: "המיתכן לגבי הצורך בהפסקת הריון הוא מבחן סובייקטיבי. החה אומר: שאם הרופא בדק ומצא סיבה רפואית ש- בגללה, לדעתו, יש צורך להפסיק את ה- הריון כדי לשמור על חיי האשה, במיקרה כזה לא רק שהרשות בידו לעשות את ה- הניתוח, אלא שהחובה מוטלת עליו ל- עשותו."

רפואה כמתרת

יודות לפתח זה בחוק, והודות ל- גישתו הליבראלית של חיים כהן, הפ- כה ישראל להיות אחת המדינות המתקד- מות ביותר, בכל הנוגע להפסקת הריון. היא מפרגת עדיין אחרי ארצות כמו שוודיה